

Sygn. akt II Cz 756/14

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Karina Marczak

Sędziowie SO Sławomir Krajewski

SO Tomasz Szaj (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 maja 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **B. K.**

przeciwko **E. P.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanej

na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie o sygn. akt I C 1081/11

oddala zażalenie.

SSO Tomasz Szaj SSO Karina Marczak SSO Sławomir Krajewski

sygn. akt II Cz 756/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy zabezpieczył roszczenie powódki B. K. poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na kwotę 25 000 (dwudziestu pięciu tysięcy) złotych na należącej do pozwanej E. P. nieruchomości – lokalu stanowiącym odrębną nieruchomość położonym w S. przy alei (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie wskazał, że powódka wystąpiła przeciwko pozwanej z pozwem o zapłatę kwoty 75 000 złotych tytułem zachowku po ojcu.

Zgodnie z art. 730 § 1 k.p.c. w każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd można żądać zabezpieczenia. Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 k.p.c.), który istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 730¹ § 2 k.p.c.). Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych może nastąpić m.in. poprzez obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową (art. 747 pkt 2 k.p.c.).

Wskazał, że powódka dochodzi roszczenia pieniężnego, wniosek o zabezpieczenie odpowiada wymogom formalnym wskazanym przez ustawę, zaś brak zabezpieczenia mógłby uniemożliwić lub poważnie utrudnić wykonanie ewentualnego orzeczenia w sprawie. Jedynym wartościowym składnikiem majątku pozwanej jest prawo własności

nieruchomości wskazanej we wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Pozwana w toku postępowania wskazywała m.in. na swoją trudną sytuację życiową i brak realnych możliwości zaspokojenia roszczeń jako na podstawę dla oddalenia żądania pozwu. Podnosiła, że zasądzenie zachowku może ją pozbawić posiadanego mieszkania, które będzie zmuszona zbyć dla zaspokojenia roszczeń powódki. Zdaniem Sądu Rejonowego przemawia to za zasadnością udzielenia powódce żądanego zabezpieczenia. Pozwana nie posiada innego wartościowego majątku poza nabytym w drodze spadkobrania mieszkaniem, a deklarowana przez pozwaną w odpowiedzi na pozew jej trudna sytuacja majątkowa i wysokość osiągniętych dochodów wskazuje na realne zagrożenie braku możliwości wyegzekwowania ewentualnie zasądzonych świadczeń. W tej sytuacji zbycie lokalu przez pozwaną spowodowałoby, że powódka w razie uzyskania korzystnego dla niej orzeczenia nie będzie miała realnej możliwości zaspokojenia roszczeń. Brak zabezpieczenia może zatem prowadzić do niemożliwości wyegzekwowania jakiegokolwiek kwoty na skutek braku innych składników w majątku pozwanej. Nieruchomość jako składnik majątku o znacznej wartości gwarantuje wierzycielowi możliwość uzyskania zaspokojenia roszczeń poprzez skierowanie egzekucji do tego konkretnego elementu wchodzącego w skład majątku zobowiązanego. Wyzbycie się zaś przez zobowiązanego jedyne wartościowego składnika majątku skutkuje de facto uniemożliwieniem wierzycielowi wykonania uzyskanego orzeczenia sądowego. Ustanowienie hipoteki przymusowej eliminuje to zagrożenie, gdyż umożliwia zabezpieczenie interesów wierzyciela hipotecznego w toku postępowania sądowego bez względu na dalsze losy obciążonej nieruchomości. Ten sposób zabezpieczenia nie pozbawia przy tym właściciela możliwości rozporządzania swoją własnością, co nie ogranicza uprawnień pozwanej ponad konieczną potrzebę wynikającą z toczącego się postępowania. Obciążenie nieruchomości hipoteką przymusową ma przy tym charakter przejściowy, gdyż zostało udzielone wyłącznie na niezbędny okres związany z tokiem niniejszego procesu.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożyła pozwana, zarzucając:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 730¹ § oraz § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że strona powodowa uprawdopodobniła interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, co niewątpliwie w przedmiotowej sprawie nie ma miejsca, bowiem pozwana w przypadku zapadnięcia orzeczenia uwzględniającego roszczenie powódki nie będzie uchylać się od spełnienia świadczenia, co dotychczas nie budziło żadnych obaw strony powodowej,

- art. 736 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż suma udzielonego zabezpieczenia nie jest wyższa od roszczenia dochodzonego przez powódkę w toczącym się postępowaniu o zachówek, którego ewentualna wysokość z pewnością będzie niższa od sumy udzielonego zabezpieczenia.

Wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i oddalenie wniosku, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając zażalenie wskazała, że organ podatkowy przyjął wartość spadku po zmarłym w kwocie 97 052,- zł. Wykazała również istnienie długów spadkowych. Wskazała, że wielokrotnie akcentowała, że w przypadku wydania orzeczenia, w którym będzie zobowiązana do zapłaty zachowku, nie będzie się od niego uchylać, a podejmie wszelkie kroki, aby zaspokoić wierzytelność powódki. Przedmiotowa nieruchomość jest jej jedyną nieruchomością i służy zaspokajaniu jej potrzeb mieszkaniowych. Z tego powodu nie zachodzi realna obawa, że sprzeda nieruchomość w toku postępowania. Powódka nie wykazała też, aby podjęła kroki celem sprzedaży mieszkania. Powoływanie się przez powódkę na trudną sytuację finansową pozwanej nie stanowi uprawdopodobnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia. Nadto wskazała, że wątpliwym jest czy Sąd uzna roszczenie powódki za uzasadnione w żądanej wysokości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się bezzasadne.

Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia oraz argumentację prawną przytoczoną w zaskarżonym postanowieniu, a jej powtarzanie jest zbędne. Nie zachodzą też wskazywane przez pozwaną naruszenia prawa procesowego (błędnie określane jako naruszenia prawa materialnego).

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia zachodzie wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia (art. 730¹ § 2 k.p.c.). Taka sytuacja występuje wręcz klasycznie w niniejszej sprawie. Na rozprawie w dniu 7 marca 2014 roku (k – 360) pozwana zeznała, że jej sytuacja materialna uniemożliwia jej spłatę ewentualnie zasądzonej w procesie kwoty, nie ma zdolności kredytowej, nikt w jej rodzinie nie jest w stanie jej pomóc. Cięży również na niej spłata podatku. Mieszkanie będące przedmiotem postępowania stanowi jedyny składnik jej majątku. Oczywistym jest zatem, że w razie ewentualnej sprzedaży mieszkania pozwana nie będzie miała żadnego składnika majątku, do którego ewentualnie powódka będzie mogła skierować egzekucję. Bez znaczenia zaś pozostają deklaracje powódki, że nie zamierza ona zbyć mieszkania. Dla stwierdzenia istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia nie jest bowiem konieczne wykazanie, że obowiązany podjął jakiegokolwiek czynności celem zbycia składnika majątku, a wystarczy jedynie sama taka możliwość. Wskazać również należy, że zastosowany sposób zabezpieczenia w niczym nie narusza interesów pozwanej, bo skoro (jak deklaruje) nie zamierza zbywać mieszkania, ustanowiona w postanowieniu zabezpieczającym hipoteka w niczym nie ogranicza jej praw do korzystania z mieszkania, zaś najpóźniej po uregulowaniu całości ewentualnej zasądzonej na rzecz powódki kwoty (co pozwana również deklaruje), powódka będzie obowiązana podjąć czynności celem wykreślenia tejże hipoteki.

Niezrozumiały jest również zarzut naruszenia art. 736 § 3 k.p.c. Podkreślić należy, że powódka domaga się w procesie kwoty 75 000,- zł, zaś suma udzielonego zabezpieczenia wynosi 25 000,- zł, a zatem 1/3 kwoty roszczenia dochodzonego w procesie. Tym samym niewątpliwe jest, że suma udzielonego zabezpieczenia jest niższa od dochodzonego roszczenia. Marginalnie tylko wskazać należy, że sama pozwana w odpowiedzi na pozew (k – 79 verte) wprost wskazała, że ewentualna wysokość należnego powódce zachowku wyniosłaby 36 427,50 zł, a więc również więcej niż kwota udzielonego zabezpieczenia. Powyższe oceny nie zmienia fakt, że pismem z dnia 7 maja 2014 roku pełnomocnik powódki zasygnalizował zamiar ograniczenia powództwa w związku z ustaleniem dodatkowego spadkobiercy.

W takim stanie rzeczy uznając trafność rozstrzygnięcia, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono jak na wstępie.

(...)

(...)

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

(...)

-(...)

3) (...)

4) (...)

(...)